บทที่ ๔
ไวยากรณ์ไทยแบบดั้งเดิม

๔.๑ ความนำ

สยามไวยากรณ์ คือไวยากรณ์ไทยแบบดั้งเดิมที่ได้รับอิทธิพลมาจากไวยากรณ์ดั้งเดิม และไวยากรณ์บาลี งานของนักภาษาศาสตร์รุ่นแรกของไทยก็ได้รับอิทธิพลมาจากไวยากรณ์ดั้งเดิมและจากแนวคิดของนักปราชญ์อย่าง **ฟรีดริช แมกซ์ มิลเลอร์** (Friedrich Max Mueller) และ **วิลเลียม ดไวต์ วิตนีย์** (William Dwight Whitney)

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงงานบางชิ้นและอิทธิพลดังกล่าว

๔.๒ ไวยากรณ์ดั้งเดิม

คำว่าไวยากรณ์ดั้งเดิม มักจะใช้หมายถึงไวยากรณ์ซึ่งนักปราชญ์กรีกเขียนขึ้น หมายถึงไวยากรณ์โรมันซึ่งแปลงมาจากกรีก ซึ่งเป็นแนวคิดของนักไวยากรณ์ในสมัยศตวรรษที่ ๑๘ นอกจากนี้ไวยากรณ์ที่สอนกันอยู่ในปัจจุบันก็ยังคงใช้ศัพท์ที่ติดมาจากแบบดั้งเดิม เราจึงมักจะเรียกไวยากรณ์ที่เรียนกันในโรงเรียนว่าไวยากรณ์ดั้งเดิมด้วย ทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็อาจจะไม่เข้าใจนักว่าศัพท์ในไวยากรณ์นั้นหมายความว่าอย่างไร เช่น คำสรรพนาม คำบุพบท คำสันธาน ฯลฯ

นักภาษาศาสตร์สมัยใหม่มักจะวิจารณ์ว่าไวยากรณ์ดั้งเดิมใช้สัญชาตญาณอธิบายความหมายทางด้านไวยากรณ์โดยไม่มีทฤษฎีเป็นหลัก และมักจะไปสนใจกับรายละเอียดมากกว่าภาพกว้าง ๆ ของภาษา นอกจากนี้ยังเป็นการกำหนดภาษาตามกฎจากภาษากรีกและละตินอีกด้วย ทั้ง ๆ ที่กฎเหล่านั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับ

ภาษาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาในยุโรปเองหรือภาษาอื่น ๆ ทั่วโลก

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าคำวิจารณ์จะเป็นอย่างไร สิ่งหนึ่งที่ต้องยอมรับก็คือศัพท์และแนวคิดเป็นอันมากที่ใช้กันอยู่ในทฤษฎีภาษาศาสตร์ก็มาจากไวยากรณ์ดั้งเดิมซึ่งมาจากภาษากรีกและละตินนั่นเอง

ในศตวรรษที่ ๖ **พริสเซียน** (Priscian) ได้เรียนไวยากรณ์ดั้งเดิมขึ้นมาโดยดัดแปลงโดยตรงมาจากไวยากรณ์ละตินซึ่งมาจากกรีกอีกทีหนึ่ง งานของเราแบ่งออกเป็น ๑๘ เล่ม ใน ๑๖ เล่มแรกเป็นเรื่องของ *ระบบหน่วยคำ* ส่วน ๒ เล่มสุดท้ายเป็น *วากยสัมพันธ์* ซึ่งแบ่งส่วนของคำพูดออกเป็น ๘ ชนิดคือ

๑) *noun* คือส่วนของคำพูดซึ่งใช้กำหนดสิ่งต่าง ๆ ทั้งแบบ *common* และแบบ *proper*

๒) *verb* คือส่วนของคำพูดซึ่งมี *tense* หรือ *mood* แต่ไม่มี *case* ใช้กำหนดการกระทำหรือการถูกกระทำ

๓) *participle* คือส่วนที่ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ควรจะอยู่ในตำแหน่งที่สามเพราะมี *case* ร่วมกับ *noun* และมี *voice* กับ *tense* ร่วมกับ *verb* เช่น past participle (กริยาเติม -ed หรือกริยาช่องที่สาม) กับ present participle (กริยาเติม -ing) ในภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้เป็นคุณศัพท์ได้

๔) *pronoun* คือส่วนของคำพูดซึ่งใช้แทนชื่อคน เพื่อกำหนดว่าเป็นใคร

๕) *preposition* คือส่วนของคำพูดที่ไม่เปลี่ยนแปลง วางไว้หน้าคำอื่นหรือต่อจากคำอื่นหรือประกอบกับคำอื่น (หมายรวมทั้ง *preposition* และ *prefix*)

๖) *adverb* คือส่วนของคำพูดที่ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นส่วนที่เพิ่มความหมายให้แก่ *verb*

๗) *interjection* คือส่วนที่ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ต่างจาก *adverb* ไวยากรณ์กรีกจัดไว้ต่างหากเพราะ*มีความเป็นอิสระในด้านวากยสัมพันธ์และมีความหมายทางอารมณ์*

๘) *conjunction* คือส่วนของคำพูดที่ไม่เปลี่ยนแปลง ทำหน้าที่เชื่อมส่วนอื่น ๆ เพื่อชี้ความหมายหรือความสัมพันธ์ให้ชัดเจน

จะเห็นได้ว่าการจัดประเภทลักษณะนี้ใช้หลายหลักร่วมกัน เช่น noun และ verb ใช้ทั้งหลักความหมายและหลักรูปแบบตรงที่กล่าวว่าหมายอย่างไร และมีการเปลี่ยนแปลงรูปด้วย

ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๒ **ปีเตอร์ เฮเลียส** (Peter Helias) แห่งมหาวิทยาลัยปารีสก็ได้ปรับปรุงต่อมาอีกโดยแยก noun ออกเป็น substantival noun กับ adjectival noun

นอกจากเรื่องส่วนของคำพูดแล้วไวยากรณ์กรีกก็ยังมีเรื่อง gender, inflection, voice, case, number, tense และ mood อีกด้วย ไวยากรณ์ละตินก็รับเอาสิ่งเหล่านี้มาและรับต่อมาในไวยากรณ์อังกฤษในสมัยศตวรรษที่ ๑๘ โดยถือว่าไวยากรณ์ควรจะมีกฎซึ่งใช้สำหรับแก้ไขการใช้ภาษา คำว่า "แก้ไข" ในที่นี้ก็คือ แก้ไขไปตามกฎของไวยากรณ์ละติน ไวยากรณ์ประเภทนี้จึงเป็นประเภท prescriptive หรือ normative หรือ *ไวยากรณ์กำหนด* นั่นเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ตรงกันข้ามกับ*ไวยากรณ์วรรณนา* ของนักภาษาศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งมุ่งที่การอธิบายภาษาตามที่ใช้กัน ไม่ใช่ตามที่คนคิดว่าควรจะใช้อย่างไร เช่น ในกรณีของการใช้ will กับ shall ที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว

ไวยากรณ์กำหนดที่มีชื่อเสียงมากในภาษาอังกฤษก็คือไวยากรณ์ของ **เจ. ซี. เนสฟิลด์** (J. C. Nesfield) ซึ่งพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ.๑๘๙๘ ไวยากรณ์นี้แบ่งส่วนของคำพูดออกเป็น ๘ ชนิด คือ *noun, pronoun, adjective, verb, preposition, conjunction, adverb* และ *interjection*

noun คำซึ่งใช้เรียกชื่อสิ่งใดก็ได้

pronoun คำซึ่งใช้แทนคำนาม

adjective คำซึ่งใช้ขยายคำนาม

verb คำซึ่งใช้บอกบางสิ่งเกี่ยวกับบางสิ่ง

preposition คำซึ่งใช้บอกทิศทางหรือสถานที่

conjunction คำซึ่งใช้เชื่อมประโยคหรือส่วนของประโยค

adverb คำซึ่งใช้บอกบางสิ่งเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และอาการของสิ่งที่คำ

กริยาบอก

interjection คำหรือกลุ่มคำซึ่งใช้ในการออกอุทาน

นอกจากนี้ประโยคยังประกอบด้วย *subject* กับ *predicate* โดยที่ subject หมายถึงสิ่งที่ประโยคนั้นกล่าวถึง และ predicate หมายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ subject เช่น "John laughed." John เป็น subject ส่วน laughed เป็น predicate การแบ่งประโยคออกเป็นส่วนต่าง ๆ เช่นนี้ เรียกว่า *parsing*

ในตำราของเนสฟิลด์ เมื่อแบ่งประโยคออกไปเป็น subject และ verb แล้ว subject ก็ยังแบ่งต่อไปอีกเป็น nominative กับ enlargement ส่วน predicate ก็แบ่งต่อไปเป็น finite verb, completion และ extension ส่วนที่เรียกว่า completion นั้นก็อาจจะเป็น object หรือ complement หรือเป็นทั้งสองอย่างก็ได้ ตัวอย่าง เช่น ประโยค "The new master soon put the class into good order." จะแบ่งได้ดังนี้คือ

1. Subject		2. Predicate			
Nominative or Equivalent	Enlargement	Finite verb	Completion: object	Complement	Extension
master	(1) The (2) new	put	the class	into good order	soon

(Malmkjaer, 1995: 480)

ในไวยากรณ์ดั้งเดิมนั้น สิ่งที่มีลักษณะเหมือนกับประโยคแต่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคที่ใหญ่กว่า เรียกว่า *clause* clause อาจจะเข้ามารวมกันได้ ๒ วิธี ถ้าเป็น

clause ที่มีความสำคัญเสมอกันเรียกว่า co-ordinated เช่น "I wore a blue shirt and you wore a green dress." หรืออีกวิธีหนึ่ง clause ที่มีความสำคัญกว่าเรียกว่า main clause ส่วน clause ที่เข้ามาขยายเรียกว่า subordinate เช่น "I wore a blue shirt while you wore a green dress." ในประโยคนี้ main clause คือ "I wore a blue shirt." ถ้า subordinate clause ไม่มี finite verb ซึ่งหมายถึง verb ที่มีการอ้างถึงเวลา ก็จะเรียกว่า *phrase* เช่น "I don't like you wearing that." "you wearing that" เป็น phrase ไม่ใช่ clause

หน่วยทางไวยากรณ์ชนิดอื่น ๆ ในไวยากรณ์ดั้งเดิมยังมีอีกดังต่อไปนี้คือ

GENDER, masculine, feminine และ *neuter* ลักษณะของ noun ว่าเป็นเพศชาย เพศหญิง หรือไม่มีเพศ

NUMBER, singular และ *plural* ลักษณะของ noun กับ verb ว่ามีจำนวนหนึ่งหรือมากกว่านั้น

PERSON, first, second และ *third* จัดประเภท pronoun และเป็นลักษณะของ verb ด้วย

TENSE, present, past และ *future* ลักษณะของ verb ใช้อ้างถึงเกี่ยวกับเวลา

MOOD, indicative และ *subjunctive* ลักษณะของ verb ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ความเป็นไปได้ การสมมติและอื่น ๆ

VOICE, active และ *passive* ลักษณะของ verb ซึ่งชี้ว่า subject เป็นผู้กระทำหรือผู้รับการกระทำ

CASE, nominative, vocative, accusative, genitive, dative และ *ablative* ลักษณะของ noun ซึ่งบอกหน้าที่ในประโยค ดังนี้

nominative เป็นลักษณะชี้ subject

vocative เป็นลักษณะชี้การอ้างหรือการเรียก

accusative เป็นลักษณะชี้ object

genitive เป็นลักษณะชี้เจ้าของ

dative เป็นลักษณะชี้การได้รับประโยชน์

ablative เป็นลักษณะชี้ทิศทางหรือความเป็นผู้กระทำ

(Malmkjaer, 1995: 481)

นอกจากนี้ก็ยังเคร่งครัดเรื่องรูปคำเป็นอย่างมาก เช่น verb จะต้องเปลี่ยนรูปไปตาม subject ในแง่ของ person กับ number

จากลักษณะของไวยากรณ์ดั้งเดิมข้างต้น จะเห็นได้ว่าใช้ไม่ได้กับหลายภาษา ในภาษาอังกฤษเอง verb จะเปลี่ยนรูปก็เฉพาะในกรณีที่ subject เป็น third person singular เท่านั้น ส่วนในภาษาไทยนั้นไม่ต้องเปลี่ยนรูปเลย ในภาษาอังกฤษมีอยู่ไม่เกิน ๓ case นั่นคือ genitive หรือ possessive (ตัวอย่าง เช่น การเติม 's กับ การใช้คำว่า of เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ แต่ก็ไม่มีการเปลี่ยนรูป) nominative และ accusative (เช่น การใช้ I/me, he/him, we/us และอื่น ๆ) ในขณะที่ในภาษากรีกและละตินนั้น preposition กับ verb เป็นตัวกำหนด case ของ noun ส่วนในภาษาไทยนั้นก็ไม่มีการเปลี่ยนรูปคำเพื่อแสดง case

คำศัพท์ ต่าง ๆ ที่ใช้ในไวยากรณ์ดั้งเดิมดังที่ได้กล่าวมานี้ ยังคงภาษาอังกฤษไว้ เพื่อจะได้เปรียบเทียบให้เห็นต่อไปว่า ศัพท์เหล่านี้ได้กลายมาเป็นภาษาไทยว่าอย่างไรบ้าง และมีความหมายอย่างไร

๔.๓ ไวยากรณ์บาลี

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเรียนไว้ในคำนำของหนังสือ บาลีไวยากรณ์ ว่า

วิธีแสดงไวยากรณ์ของดันติภาษา (ภาษามีแบบแผน) นั้น นักปราชญ์ทั้งหลายได้จัดไว้เป็นหมวดหมู่ละม้ายคล้ายคลึงกัน จนให้สันนิษฐานได้ว่าภาษาเหล่านี้คงจะมีอริยกภาษาเป็นมูลเดิม ในบาลีภาษานักปราชญ์ท่านจัดไวยากรณ์เป็นหมวด ๆ กัน ๙ หมวด ดังนี้ *อักขรวิธี* แสดงอักษรพร้อมทั้งฐานกรณ์เป็นต้น ๑ *สนธิ* ต่ออักษรที่อยู่ในคำอื่น ให้เนื่องเป็นอันเดียวกัน ๑ *นาม* แจกชื่อ คน, สัตว์, ที่, สิ่งของต่าง ๆ, *สัพพนาม* แจกศัพท์ ที่สำหรับใช้แทนนามที่ออกชื่อแล้วเพื่อจะได้ไม่เรียกซ้ำให้รกโสต ๒ อย่างนี้พร้อมทั้งลิงคะ วจนะ วิภัตติ ๑ *สมาส* ย่อนามตั้งแต่ ๒ ขึ้นไป ใช้เป็นบทเดียวกัน ๑ *ตัทธิต* ใช้ปัจจัยแทนศัพท์ให้น้อยลง มีเนื้อความได้เต็มที่ ๑ *อาขยาต* แจก กิริยาศัพท์ พร้อม วจนะ บุรุษ วิภัตติ กาล บอกกัตตุกรรม และ ภาพ ๑ *กฤต* ใช้ปัจจัย เป็นเครื่องกำหนดรู้สาธนะหรือกาล ๑ *อุณณาทิ* มีวิธีใช้ปัจจัยคล้ายกฤตแต่มักเป็นปัจเจกปัจจัยโดยมาก ๑ *การก* แสดงลักษณะของคำพูด ๑ ถ้านับรวมทั้งฉันทลักษณ์ ที่ท่านจัดไว้เป็นหมวดหนึ่งต่างหาก มิได้ลงเคราะห์เข้าในมูลไวยากรณ์ก็เป็น ๑๐ หมวด...

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, ๒๕๓๘: ๑)

กล่าวโดยสรุปก็คือ ไวยากรณ์บาลีแบ่งออกเป็น ๔ ภาค ดังนี้

(๑) *อักขรวิธี* ว่าด้วยอักษร จัดเป็น ๒ คือ *สมัญญาภิธาน* แสดงชื่ออักษรที่เป็นสระและพยัญชนะ พร้อมทั้งฐานกรณ์ และ *สนธิ* ต่ออักษรที่อยู่ในคำอื่นให้เนื่องเป็นอันเดียวกัน

(๒) *วจีวิภาค* แบ่งคำพูดออกเป็น ๖ ส่วนคือ *นาม อัพยยศัพท์ สมาส ตัทธิต อาขยาต* และ *กฤต*

(๓) *วากยสัมพันธ์* ว่าด้วย *การก* และการผูกคำพูดที่แบ่งไว้ในวจีวิภาคให้เข้าเป็นประโยคอันเดียวกัน

(๔) *ฉันทลักษณ์* แสดงวิธีแต่งฉันท์คือคาถาที่เป็นวรรณพฤทธิ์และมาตราพฤทธิ์

เราจะได้พิจารณากันต่อไปว่า แนวคิดและศัพท์ในไวยากรณ์บาลีได้เข้ามามีอิทธิพลในภาษาไทยอย่างไรบ้าง

๔.๔ ก่อนจะถึงสยามไวยากรณ์

ได้กล่าวไว้แล้วในบทก่อนว่า ตำรา **อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์และฉันทลักษณ์** เป็นตำราเก่าของกรมศึกษาธิการซึ่งไม่ทราบชื่อผู้แต่ง จะเห็นได้ว่าตำราชุดนี้เลียนแบบมาจากไวยากรณ์บาลี ส่วน **แบบเรียนเร็ว** ได้กล่าวถึงคำชนิดต่าง ๆ ไว้ ๘ ชนิด คือ คำชื่อคำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำต่อ คำออกเสียง และ คำแทนชื่อ ซึ่งก็มีลักษณะคล้ายกับการจัดส่วนของคำพูดในไวยากรณ์ดั้งเดิมนั่นเอง ทั้งอักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ และ แบบเรียนเร็วได้เริ่มอธิบายเรื่องไวยากรณ์ไทยตามแบบไวยากรณ์ดั้งเดิมกับไวยากรณ์บาลี ซึ่งผิดไปจากการบรรยายภาษาไทยแบบเก่าที่มุ่งเรื่องการสอนเรียนอ่านเท่านั้น

ปัญหาที่น่าสนใจก็คือ แนวความคิดเหล่านี้ได้เข้ามาสู่วงการภาษาไทยเมื่อใด

ถึงแม้ว่าหนังสือ **ประถม ก กา** ซึ่งสันนิษฐานว่าจะมีมาตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา และได้ใช้เป็นแบบเรียนสืบต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์จะมีการอธิบายเรื่องการออกเสียงตามฐานกรณ์ แต่ก็เป็นเรื่องที่สันนิษฐานว่า น่าจะแต่งเพิ่มเติมขึ้นมาในภายหลัง เมื่อมีชาวตะวันตกเข้ามาอยู่ในเมืองไทยเป็นจำนวนมากแล้ว

ในสมัย **สมเด็จพระนารายณ์มหาราช** มีคณะสอนศาสนาคาทอลิกเข้ามาเผยแผ่ศาสนาใน พ.ศ. ๒๒๐๕ (ค.ศ. ๑๖๖๒) **สังฆราช ลาโน** (Louis Laneau) ได้แปลแต่งและพิมพ์หนังสือคำสอนทางคริสตศาสนาเป็นภาษาไทยจำนวน ๒๖ เล่ม หนังสือไวยากรณ์ไทยและบาลี ๑ เล่ม และพจนานุกรมไทยอีก ๑ เล่มด้วย (กำธร สถิรกุล, ๒๕๒๖: ๘๕)

หนังสือไวยากรณ์ไทยที่สังฆราชลาโนได้แต่งและพิมพ์ขึ้นนั้นน่าจะเป็นการอธิบายภาษาไทยตามความคิดของชาวตะวันตก เราไม่ทราบรายละเอียดของหนังสือ

ไวยากรณ์เล่มนี้ว่าเป็นอย่างไร แต่ก็มีข้อที่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่าอาจจะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดตำรา จินดามณี ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๒๑๕ เพื่ออธิบายและสอนภาษาไทยตามแบบไทย ดังข้อความที่ว่า

> "อันนี้เป็นคำรอม แลคำพระอาจาริยเจ้าตกแต่งไว้ดั่งนี้ก่อน พญาร่วงเจ้าจึ่ง ทำรูปอักษรไทยทั้งปวง ครั้นจุลศักราช ๑๐๔ ปีขวดศก จึงพระอาริยเจ้าผู้มีปัญา แต่งจินดามนีถวาย..."

ธนิต อยู่โพธิ์ ได้สันนิษฐานไว้ใน บันทึกเรื่องหนังสือจินดามณีว่า จุลศักราช ๑๐๔ ควรจะเป็นจุลศักราช ๑๐๓๔ ตรงกับ พ.ศ. ๒๒๑๕ ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งเป็นปีขวดเหมือนกัน และ "พระอาริยเจ้า" ก็น่าจะเป็น "พระโหราธิบดี" (กรมศิลปากร, ๒๕๐๔: ๑๓๐)

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๓๗๑ ซึ่งตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการ พิมพ์หนังสือ A Grammar of The Thai ของ ร้อยเอก เจมส์ โลว์ (Capt. James Low) ที่เมืองกัลกัตตา อินเดีย เราไม่ทราบรายละเอียดของหนังสือเล่มนี้เช่นกัน แต่ก็น่าจะเป็นภาษาไทยในสายตาของฝรั่ง เช่นเดียวกับไวยากรณ์ไทยของ ตาโบ

หลักฐานที่ชาวต่างประเทศอธิบายภาษาไทยตามแนวคิดตะวันตกเป็นครั้งแรกปรากฏอยู่ใน Dictionarium linguae thai sive siamensis interpretatione latina, gallica et anglica illustratum หรือ พจนานุกรมไทย-ละติน-ฝรั่งเศส-อังกฤษในชื่อภาษาไทยว่า สัพะ พะจะนะ พาสาไท รอง สังฆราช ปัลเลอกัวซ์ (Pallegoix) พิมพ์เป็นครั้งแรกที่ปารีสในปี พ.ศ. ๒๓๙๗ ต่อมาบาทหลวง เจ. แอล. เวย์ (J. L. Vey) ได้นำมาชำระใหม่ และพิมพ์ที่กรุงเทพฯในปี พ.ศ. ๒๔๓๙ ในนามว่า ศริพจน์ภาษาไทย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อมีการพิมพ์ซ้ำอีกครั้งในประเทศอังกฤษ โดยใช้ต้นฉบับจาก India Office Library

ใน พ.ศ. ๒๕๔๒ สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำ **สัพะ พะจะนะ พาสาไท** มาจัดพิมพ์ขึ้นใหม่อีกครั้ง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ โดยใช้วิธีถ่ายฟิล์มแล้วพิมพ์จากต้นฉบับเดิม ส่วน **ศริพจน์ภาษาไทย์** นั้น ก็มีการถ่ายฟิล์มและจัดทำพิเศษสำหรับ คณะอนุกรรมการชำระกฎหมายตราสามดวง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ใน พ.ศ. ๒๕๔๕

หลวงบุณยมานพพาณิชย์ ได้เล่าไว้ว่า ในคำนำของหนังสือเล่มนี้มีคำอธิบายเรื่องไวยากรณ์ไทยด้วย ซึ่งจะขอยกมาให้ดู ดังนี้

NOUN or Substantive แม้ว่าใน grammar สยาม แถวรองภาษาไม่ได้แบ่งออกเป็น nouns, adjectives, verbs ฯลฯ ก็คงไม่เป็นการเกินไปที่จะให้ข้อสังเกตต่อไปนี้

Simple nouns: มักจะเป็นคำโดดเสมอ เช่น น้ำ ไฟ ลม มือ ดวน ที่มีหลายพยางค์ไม่มากคำ เช่น ทะเล นาฬิกา

Compound nouns: ประกอบด้วย สองคำหรือกว่าเช่น แม่น้ำ หางเสือ ลูกเรือ

พูด grammatically ละก็ nouns ไม่มี genus ไม่มี number ใน noun จึงต้องใช้จำนวนเลขแทน แสดงจำนวนเลขแล้ว ยังต้องมีลักษณะบ่งด้วย เช่น มนุษย์เป็นเจ้าก็องค์ พระก็รูป เป็นสามัญชนก็คน สำหรับสัตว์และสิ่งของก็เป็น เชือก ตัว ยัน ลูก ต้น ลำ เล่ม ก้อน ท่อน แผ่น ผืน เม็ด ฯลฯ

ADJECTIVES ใช้วางข้างหลัง nouns เช่น สีแดง comparative degree แสดงด้วยคำ ก่า กว่า เช่น ดีก่า ใหญ่กว่า expression ใช้ นัก ที เดียว ยิ่ง

PRONOUNS Personal: of the first person คือ ฉัน ดิฉัน ข้า กู ผม ข้าพเจ้า เกล้ากระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า อาตมภาพ เรา of the second person คือ เอ็ง เจ้า มึง สู ใต้เท้า ฯลฯ of the third person คือ เขา มัน เธอ หล่อน

Demonstrative pronouns: นี้ นั้น โน้น

Interrogative pronouns: ใคร อะไร ใด

VERBS ไม่มี conjugation, mood, tense, person

ต่อไปนี้เป็นการปรับคำ กิน เข้ากับภาษาอังกฤษ

Present tense:

ฉันกิน	ฉันกินอยู่	ฉันกำลังกิน	- I eat
เธ็งกิน	-	-	- thou eat
มันกิน	-	-	- he eats
เรากิน	-	-	- we eat
ท่านกิน	-	-	- you eat
เขากิน	-	-	- they eat

Past tense: เวลานั้น หรือเมื่อนั่น ฉันกิน I ate

Pluperfect tense: เมื่อนั่น ฉันได้กินแล้ว I had eaten

Future tense: ฉันจะกิน I will eat

Future perfect: ฉันจะได้กินแล้ว I will have eaten

Conditional: ฉันจะกินถ้า I will eat if

Conditional Perfect: ฉันจะได้กินแล้วถ้า I will have eaten if

Imperative mood: เธ็งกินเถอะ Eat

Infinitive mood: กิน to eat

Present Participle: กำลังกิน Eating

VERB OF THE PASSIVE VOICE

Verbs น้อยตัวมี passive voice ถ้าจะให้มีหรือให้เป็นขึ้นก็ใช้คำต้อง

เช่น

ฉันต้องตีอยู่ I am beaten. เธ็งต้องตีอยู่ thou are beaten.

PRINCIPLE ADVERBS

ไหน เช่น ท่านอยู่ไหน where are you?

ที่ไหน เช่น พ่อแม่ของเขาตั้งบ้านอยู่ที่ไหน where do his father and mother live?

แต่ไหน: เอ็งรู้มาแต่ไหน from where do you know it?

จากไหน: เอ็งเอางัวนั้นมาจากไหน from where do you bring this cow?

นี่: ฉันอยู่นี่ I am here.

...

PRINCIPLE PREPOSITIONS

ถึง: until, towards, about เช่น ฉันยังไม่มาถึงที่เขาคอยอยู่ก่อน,

แต่ก่อน: before, formerly เช่น วันนี้ ฉันได้ลุกขึ้นก่อนสว่าง แต่ก่อนฉันยังไม่ค่อยเห็นเขา

หน้า, ต่อหน้า: in front, in the presence of เช่น เรือนที่อยู่หน้าวัดพยานได้ให้การต่อหน้าตระลาการ

ที่: at เช่น ฉันทำการที่ในห้าง

...

PRINCIPLE CONJUNCTIONS

แล, และ: and เช่น คนดีและคนชั่ว

ก็: and, also เช่น พระเป็นเจ้าจะได้สร้างโลกในพริบตาก็ได้

ก็ดี: even, as เช่น เงินทองก็ดีแต่เป็นของปัจจุบันรู้สูญหาย

ใช่ว่า: not that เช่น ใช่ว่าจะได้เห็นแก่เงิน

เหตุฉะนี้: on account of this เช่น เหตุฉะนี้เราไม่เชื่อ

...

(หลวงบุณยมานพพาณิชย์, ๒๕๓๗: ๓๒๔-๓๒๗)

ขอให้สังเกตว่า หลวงบุณยมานพพาณิชย์ ยังคงศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับไวยากรณ์เอาไว้ เพราะภาษาไทยในขณะนั้น "ยังไม่มีไวยากรณ์อย่างฝรั่ง"

ปัลเลอกัวซ์ ได้เดินทางเข้ามาเมืองไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๗๓ ขณะที่อายุได้ ๒๕ ปี เมื่ออยู่ที่วัดคอนเซ็บชัญ หรือวัดบ้านแขมร ก็ได้มีโอกาสถวายการสอนภาษาละติน ให้แก่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งขณะนั้นประทับอยู่ที่วัดราชาธิวาส และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ก็ทรงสอนภาษาบาลี ภาษาไทย และความรู้อื่น ๆ ให้เป็นการแลกเปลี่ยน ปัลเลอกัวซ์อยู่ในเมืองไทยเป็นเวลานานถึง ๒๔ ปี แล้วจึงได้เดินทางกลับไปพักผ่อนที่ฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. ๒๓๙๗ ในวาระนั้นได้มีการตีพิมพ์ผลงาน ๒ เรื่อง คือ **สัพะ พะจะนะ พาสาไท** ที่ได้กล่าวถึงไว้แล้วข้างต้น กับ หนังสือบันทึกการเดินทางมาเมืองไทยชื่อ Description de Royaume Thai ou Siam ซึ่งพรรณนาถึงเมืองไทยในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน พระมหากษัตริย์ ตลอดจนเรื่องภาษาไทย

สันต์ ท. โกมลบุตร ได้แปลหนังสือเล่มนี้ออกเป็นภาษาไทยในชื่อว่า **เล่าเรื่องกรุงสยาม** ความตอนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะภาษาไทยมีดังนี้

> "...เป็นภาษาที่ส่วนใหญ่เป็นคำโดดหรือพยางค์เดียว และคำเกือบทุกคำที่มากพยางค์มีต้นกำเนิดมาจากภาษาต่างด้าวทั้งสิ้น ภาษาไทย เป็นหนึ่งในจำนวนสามภาษา ที่มีลำเนียงดนตรีดังที่เป็นที่รู้จักกันในพิภพนี้ คือ ภาษาจีน ภาษาญวนและภาษาไทย อาจจะกล่าวได้ว่า ภาษาไทยนั้นแบ่งออกเป็นสามประเภท คือ ภาษาตลาดหรือภาษาชาวบ้าน (langue vulgaire) ภาษาชั้นสูง (langue relevée) และภาษาศักดิ์สิทธิ์ (langue sacrée) มีคำหลายคำในประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาสู่ภาษาตลาดหรือภาษาชาวบ้าน ส่วนภาษาชั้นสูงกับภาษาศักดิ์สิทธิ์นั้นส่วนประกอบด้วยภาษาสันสกฤตกับภาษาบาลีเกือบทั้งสิ้น ซึ่งได้รับการดัดแปลงและจัดแต่งให้เหมาะสมกับอัจฉริย

ลักษณ์และภาษาของคนไทย"

(สันต์ ท. โกมลบุตร, ๒๕๐๕: ๗๔-๗๕)

ปัดเลอกัวซ์ กล่าวว่าสระมี ๒๐ ซึ่งแบ่งออกเป็น สระควบ (diphthongues) กับกึ่งสระ (demi-voyelles) ดังนี้

สระ กึ่งสระ และ สระควบ ทั้ง ๒๐ คือ

อ	a o	สั้น
อา	a	ยาว
อิ	i	สั้น
อี	i	ยาว
อึ	u	สั้น
อื	u	ยาว
อุ	u	สั้น
อู	u	ยาว
ฤ	rɨ̂	กึ่งสระสั้น
ฤๅ	rɨ̂	กึ่งสระยาว
ฦ	lɨ̂	กึ่งสระสั้น
ฦๅ	lɨ̂	กึ่งสระยาว
เอ	e	ยาว
แอ	ɛ̈	สระเอ ควบยาว
ไอ	ai	สระควบสั้น
ใอ	ai	สระควบสั้น
โอ	o	ยาว
เอา	ao	สระควบสั้น
อำ	am	กึ่งสระสั้น
อะ	a:	สั้นมาก

(สันต์ ท. โกมลบุตร, ๒๕๐๕: ๗๕-๗๖)

ส่วนพยัญชนะ มีรายละเอียดดังนี้

การแบ่งพยัญชนะ ๔๔ ตัว โดยฐานกรณ์ (classification) ดังนี้:

จำพวกที่หนึ่ง กัณฐชะ (guttural)

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง

ko khó khó kho kho kho ngo

จำพวกที่สอง ตาลุชะ (palatal)

จ ฉ ช ฌ ฌ ญ

cho xô xo so xo jo

จำพวกที่สาม มูรทชะ (lingual)

ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ

do to tho thó tho no

จำพวกที่สี่ ทันตชะ (dental)

ด ต ถ ท ธ น

do to tho thó tho no

จำพวกที่ห้า โอฐชะ (labial)

บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

bo po phó fô pho fo pho mo

จำพวกที่หก อรรธสระ อุสุม ธนิต

(demi-voyelles, sifflantes, aspiree:)

ย ร ล ว ศ ษ ส ห

jo ro lo vo só só só hó

ฬ อ ฮ

lo o ho

(สันต์ ท. โกมลบุตร, ๒๕๐๕: ๘๖)

ถึงแม้ว่า หนังสือของปาเลอกัวซ์จะพิมพ์ออกมาหลังจาก **แบบเรียนเร็ว** ถึง ๗ ปี แต่แนวคิดการนำไวยากรณ์ภาษาต่างประเทศมาดัดแปลงเพื่ออธิบายภาษาไทยหรือ "ปรับภาษาไทยให้เข้ากับไวยากรณ์ภาษาต่างประเทศ" น่าจะรู้จักกันแล้วในสมัยนั้น จึงมีการอธิบายในทำนองนี้ทั้งใน **แบบเรียนเร็ว** และใน **อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์** และ **ฉันทลักษณ์ ฉบับกรมศึกษาธิการ** ต่อมาวิธีการเช่นนี้ก็มาปรากฏอย่างเด่นชัดใน **สยามไวยากรณ์**

๔.๕ สยามไวยากรณ์

ใน พ.ศ. ๒๔๖๑ เมื่อ **พระยาอุปกิตศิลปสาร** ต้องแสดงปาฐกถาว่าด้วยภาษาไทยที่สามัคยาจารยสโมสร จำเป็นต้องดูตำราไวยากรณ์มีอักขรวิธี เป็นต้น ท่านจึงเห็นเป็นโอกาสเหมาะที่จะได้เรียบเรียงตำรา**อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์และ ฉันทลักษณ์** ขึ้นใหม่ รวมเรียกว่า**สยามไวยากรณ์**

ตำราสยามไวยากรณ์ ซึ่งดัดแปลงมาจาก อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ และ ฉันทลักษณ์ฉบับกรมศึกษาธิการนี้จึงอาจจะถือได้ว่าเป็นตัวแทนของงานวิเคราะห์ไวยากรณ์ไทยในแบบดั้งเดิมซึ่งมีอิทธิพลมากที่สุด เพราะเป็นการศึกษาภาษาในแบบเก่าอย่างละเอียด

เล่มแรก **อักขรวิธี** กล่าวถึงโครงสร้างทางด้านเสียง เล่มสอง **วจีวิภาค** กล่าวถึงส่วนของคำพูดและหน้าที่ทางไวยากรณ์ มีภาคผนวกเป็นราชาศัพท์ เล่มสาม **วากยสัมพันธ์** กล่าวถึงประโยคกับส่วนประกอบของประโยค เล่มสี่ **ฉันทลักษณ์** กล่าวถึงลักษณะคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ

อาจจะนับได้ว่าเป็นประเพณี และอาจจะเป็นเพราะอิทธิพลของไวยากรณ์บาลีแบบเก่า และการเลียนแบบหนังสือไวยากรณ์ยุโรปสมัยศตวรรษที่ ๑๙ ด้วยก็ได้ที่ทำให้ตำราไวยากรณ์จะต้องมีเรื่องฉันทลักษณ์ต่อท้าย

จะเห็นได้ว่า คำศัพท์และการจัดประเภทต่าง ๆ ในหนังสือชุดนี้มาจากไวยากรณ์บาลี เหตุที่ตำราชุดนี้ยืนยงอยู่ได้แม้ว่าการศึกษาและตำราของประเทศไทยจะมีรูปแบบเป็นตะวันตกไปหมดแล้ว ก็เพราะมีความสอดคล้องเป็นอย่างยิ่งกับศัพท์ดั้งเดิมในไวยากรณ์ภาษายุโรป เนื่องจากบาลีก็เป็นภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียนเช่นกัน อิทธิพลก่อนตะวันตกสมัยใหม่จะเห็นได้ชัดในวิธีการตั้งมาตรฐานและการกำหนดเรื่องต่าง ๆ ในภาษา

จะได้กล่าวถึงตำราเล่มนี้อย่างละเอียดต่อไปข้างหน้า

๔.๖ งานของนักภาษาศาสตร์รุ่นแรก

นักปราชญ์ผู้มีชื่อเสียงและมีผู้นับถือมากในด้านภาษาศาสตร์ของเมืองไทย เช่น **พระยาอนุมานราชธน พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์** และ**พระวรเวทย์พิสิฐ** อาจจะเรียกได้ว่าเป็นผู้วางรากฐานทางด้านการศึกษาภาษาศาสตร์ไทยในประเทศไทย ท่านเหล่านี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นคนหลังสมัยดั้งเดิมกับก่อนสมัยใหม่ ทั้งสามท่านนี้รวมทั้งนักวิชาการ นักเขียน และอาจารย์ทางด้านภาษาอีกหลายท่านซึ่งมีความเห็นในแนวเดียวกันได้สร้างผลงานตามแบบดั้งเดิมไว้อย่างละเอียด บางท่านมีความรู้ดีทางด้านภาษาบาลีสันสกฤต บางท่านก็รู้ภาษาจีนหรือเขมรด้วย แม้ว่าบุคคลเหล่านี้จะได้รับอิทธิพลตะวันตกมาบ้าง แต่ก็ยังเป็นแบบยุคเก่า ตำราทางด้านภาษาศาสตร์ของท่านเหล่านี้ก็คือตำราของ **วิตนีย์** และ **มีลเลอร์** ฉะนั้นในงานของท่านเหล่านี้จึงแสดงให้เห็นความคิดเห็นก่อนสมัยใหม่ เช่น เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการเขียน ระหว่างภาษามาตรฐานกับภาษาถิ่น เรื่องความเปลี่ยนแปลงทางภาษาศาสตร์ หรือความสัมพันธ์ทางภาษา

ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านการศึกษาภาษาศาสตร์สมัยใหม่ในช่วงเวลาที่ผ่านมาก็ได้แรงบันดาลใจมาจากนักปราชญ์ในยุคเก่าเหล่านี้ บางท่านมีผลงานมากมายทั้งบทความและหนังสือ บางท่านก็มุ่งที่เรื่องภาษาศาสตร์เพียงอย่างเดียว แต่ส่วน

ใหญ่มักจะเป็นเรื่องวัฒนธรรมทั่ว ๆ ไป ประวัติศาสตร์หรือวรรณคดี

ถึงแม้ว่างานส่วนใหญ่ของพระยาอนุมานราชธนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แต่ก็มีเรื่องทางภาษาศาสตร์ปะปนอยู่ด้วย งานทางด้านภาษาศาสตร์ที่สำคัญของท่านมีอยู่ ๒ เรื่องคือ**เรื่องคำแผลงในภาษาไทย** (พ.ศ. ๒๔๙๕) กับ **นิรุกติศาสตร์** (พ.ศ. ๒๔๙๙)

ในงานชิ้นแรก ท่านจัดประเภทและให้ตัวอย่างการเติมอุปสรรคกับอาคมของคำไทยอย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำยืมจากภาษาเขมร ซึ่งให้รายละเอียดไว้อย่างมากมาย

งานชิ้นที่สองเป็นตำราเบื้องต้นทางด้านภาษาศาสตร์ โดยนำมาจากความคิดรวบยอดในช่วงต้นของศตวรรษที่ ๒๐ หนังสือเล่มนี้คือปาฐกถาที่ท่านบรรยายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและที่อื่น ๆ ถึงแม้ว่าบางอย่างจะล้าสมัยไปบ้างแล้ว แต่บางสิ่งที่ท่านกล่าวถึงก็ยังใช้ได้อยู่

กรมศิลปากรได้นำผลงานทั้งสองเรื่องนี้และผลงานทางด้านภาษาเรื่องอื่น ๆ มาจัดพิมพ์ใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เนื่องในวาระครบ ๑๐๐ ปีและองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติประกาศเกียรติคุณเป็น"บุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมระดับโลก" ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ มีความเด่นทางด้านการเป็นครู นักวิชาการ นักเขียน บรรณาธิการ นักการทูต และนักรัฐศาสตร์ ท่านมีงานเขียนทางด้านภาษาและวรรณคดีมาก และในหมู่ผู้บัญญัติศัพท์ใหม่ขึ้นมาใช้แทนศัพท์ตะวันตกสมัยใหม่นั้น ไม่มีใครได้รับการยอมรับจากมวลชนมากเท่ากับท่าน

งานชิ้นเด่นของท่านก็คือ **ภาษาวรรณคดีและวิทยาการ** (พ.ศ. ๒๕๐๔) ซึ่งมีทั้งเรื่องภาษาโดยทั่วไปเรื่องบัญญัติศัพท์ เรื่องตัวสะกด และเรื่องทางด้านภาษาศาสตร์และกึ่งภาษาศาสตร์อีกมากมาย

ใน พ.ศ. ๒๕๓๔ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้นำผลงานทางด้านภาษาของท่านมารวมพิมพ์ในชื่อเรื่องว่า**พระอัจฉริยลักษณ์ด้านภาษาศาสตร์**

ในโอกาสที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะปูชนียบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรมระดับโลก

พระวรเวทย์พิสิฐ อดีตหัวหน้าภาควิชาภาษาไทยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้พิมพ์เผยแพร่ปาฐกถาทางด้านภาษาไทยออกมาใน พ.ศ. ๒๕๐๒ คือ **หลักภาษาไทย**แม้ว่าเนื้อหาจะมีลักษณะอนุรักษ์นิยมมากกว่าสองท่านแรก และไม่ละเอียดเท่างานของพระยาอุปกิตศิลปสาร แต่ในฐานะที่ท่านเป็นนักวิชาการและอาจารย์ชั้นนำในสาขานี้ หนังสือของท่านจึงได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำหนังสือเล่มนี้มาพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งในปี ๒๕๓๔

งานในทำนองเดียวกันจากคณาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการศึกษาภาษาศาสตร์ไทยในแบบดั้งเดิม

นักวิชาการอีกสองท่านที่สมควรกล่าวถึงก็คือ **ช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ** และ **ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา**

ช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง*ภาษาจีนและภาษาไทยถิ่นเป็นประโยชน์เพียงใดในการค้นคว้าหาที่มาของคำในภาษาไทย*" ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๘๙ โดยเปรียบเทียบคำไทยกับคำที่คล้ายคลึงกันในภาษาถิ่นต่าง ๆ ของจีน และในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ (เช่น อาหม ไทยขาว ฯลฯ) ที่ปรากฏในพจนานุกรมเก่า ๆ งานชิ้นนี้ถือตามข้อสันนิษฐานเก่าที่ว่าภาษาไทยกับภาษาจีนมีกำเนิดที่สัมพันธ์กัน ฉะนั้นคำที่คล้ายคลึงกันทั้งในด้านรูปและความหมายจึงมีความสำคัญ ส่วนรูปคำที่มาจากภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ นั้น ก็เห็นได้ชัดว่ามาจากแหล่งเดียวกัน แต่ไม่มีข้อพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางด้านเสียงอย่างเป็นระบบ

วิทยานิพนธ์ของ ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา ใน พ.ศ. ๒๔๘๙ ชื่อ *"ภาษาบาลีและสันสกฤตที่เกี่ยวกับภาษาไทย"* กล่าวถึงความแตกต่างทางด้านสัทวิทยาระหว่างภาษาบาลีกับสันสกฤตก่อน แล้วจึงกล่าวถึงความหมายที่ต่างกันระหว่างคำในสองภาษานี้ จากนั้นจึงกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปและความหมายเมื่อไทยยืมเข้ามาใช้

หลังจากที่ท่านได้รับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยพาราณสีมาแล้ว ก็มีโอกาสได้ศึกษาภาษาไทยในอัสสัม และได้พิมพ์เรื่อง **กาเลหม่านไต** ขึ้นมาใน พ.ศ. ๒๕๐๔ คำว่า กาเลหม่านไตเป็นภาษาคำตี่ (Khamti) แปลว่า 'ไปเที่ยวบ้านไทย' คุณค่าที่สำคัญของหนังสือเล่มนี้ก็คือการระบุสถานที่ในอัสสัมที่ท่านพบว่ายังพูดภาษาไทยกันอยู่

ใน พ.ศ. ๒๕๑๔ ท่านได้แต่งตำราภาษาไทยเล่มสำคัญเพื่อใช้ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง นั่นคือเรื่อง **ลักษณะภาษาไทย** ตำราเล่มนี้ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน และได้รับความเชื่อถือเป็นหลักของการศึกษาภาษาไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จะได้กล่าวถึงตำราเล่มนี้ต่อไปข้างหน้า

๔.๗ สรุป

ในบทนี้เราได้เห็นหัวเลี้ยวหัวต่อของการวิเคราะห์ภาษาไทยในแบบเก่าและแบบกลางเก่ากลางใหม่ ก่อนที่จะเข้าสู่การวิเคราะห์ในแนวภาษาศาสตร์สมัยใหม่